

Sammanfattning

Utredningen hade till uppdrag att göra en översyn av systemet med statlig ersättning till kommunerna i samband med stora olyckor och katastrofer. I uppdraget ingick också att se över situationer i de fall Sverige får internationellt stöd.

Enligt riktlinjerna skulle utredningen lämna förslag om i vilken utsträckning staten bör ansvara för finansieringen av ersättningen till kommunerna. Utredningen skulle dels utvärdera de nuvarande formerna för ersättning, dels att ta fram principer som grund för utformningen av ett nytt system. Förslag skulle lämnas på vilka utgiftsområden som bör omfattas av det nya systemet. Utredningen skulle överväga finansiering via en gemensam fond som skulle kunna baseras på principen om ömsesidig försäkring. I uppdraget ingick även att undersöka likviditetsproblemen vid situationer då Sverige får stöd och hjälp från andra länder samt när personer evakueras till Sverige.

De nuvarande formerna för ersättning innebär att kommunerna endast har rätt att söka ersättning för räddningstjänstkostnader som går att hänföra direkt till räddningsinsatsen. Övriga kostnader som hör till händelsen ersätts inte. Ett antal kommuner har dock, under en kortare period, fått ersättning från regeringen för kostnader som uppkommit i samband med över-
svämningar, m.m.

Klimatförändringarna förväntas medföra att antalet naturkatastrofer kommer att öka och att effekterna av dem blir större. Samtidigt blir samhället allt mer sårbart, i takt med den tekniska utvecklingen. För att samhället effektivt ska kunna minimera skadeverkan till följd av naturkatastrofer krävs en helhetssyn på

förebyggande åtgärder och på ersättningsfrågor efter naturkatastrofer. Utredningen omfattar enbart katastrofer orsakade av naturhändelser.

Utredningen föreslår ett riskfinansieringssystem för katastrofersättning till kommunerna. Systemet består av tre nivåer. Den första nivån omfattar kostnader som en kommun själv kan bära. Den andra nivån utgörs av en för kommunerna obligatorisk katastrofförsäkring, vilken administreras av Kammarkollegiet. Den tredje nivån omfattar kostnader av sådan dignitet att staten träder in. Försäkringslösningen innebär att kommunerna har ett gemensamt ansvar för systemet. De finansierar solidariskt försäkringen medan staten, i form av Kammarkollegiet, administrerar den. Redan nu administrerar kollegiet ett antal försäkringar för i första hand myndigheterna under regeringen. För att uppnå maximal riskfördelning föreslås katastrofförsäkringen för kommunerna bli obligatorisk. Försäkringen föreslås omfatta en kommuns faktiska merkostnader för att upprätthålla den kommunala servicen till medborgarna i samband med en naturkatastrof (t.ex. kostnader för återställande av infrastruktur) samt merkostnader för räddningstjänst och andra insatser. De delar av kommunernas infrastruktur som tillhandahålls i konkurrens med privata marknadsaktörer (t.ex. el, fjärrvärme och bredband) omfattas inte av försäkringen.

Situationer då personer evakueras till Sverige föreslås inte ingå i försäkringslösningen. Utredningen anser det rimligt att regeringen i samband med eventuella evakueringsbeslut i framtiden även står för uppkomna kommunala kostnader.